ACHREDU AMGUEDDFEYDD

MUSEUM ACCREDITATION

Cynllun Achredu ar gyfer Amgueddfeydd ac Orielau yn y DU

Safon Achredu

Tachwedd 2018

Contents

Cynnwys 2

Beth yw diben y Cynllun Achredu Amgueddfeydd? 2

Gofynion sylfaenol

Iechyd Sefydliadol 3

1. Trefniadau llywodraethu a rheoli priodol 3
2. Cynllunio ymlaen llaw a bod gennych chi'r adnoddau i gyflawni'ch cynllun 4
3. Asesu a rheoli risg i'ch sefydliad 5

Rheoli Casgliadau 6

4. Cadw a datblygu casgliadau 6
5. Cadw gwybodaeth ddefnyddiol a defnyddiadwy am gasgliadau 7
6. Gofal a chadwraeth casgliadau 8

Defnyddwyr a'u profiadau 9

7. Bod yn hygyrch i'r cyhoedd 9
8. Deall a datblygu'ch cynulleidfaoedd 10
9. Cynnwys eich defnyddwyr, a gwella eu profiadau 11

Cynnwys

Safon diwydiant y DU ar gyfer amgueddfeydd ac orielau yw'r Cynllun Achredu Amgueddfeydd.

Mae'n dweud wrth bawb sy'n ymwneud ag amgueddfa eu bod nhw'n gwneud y pethau iawn i helpu pobl i ymgysylltu â chasgliadau a'u diogelu at y dyfodol.

Mae'r Cynllun Achredu Amgueddfeydd yn gwneud hyn trwy ofalu bod amgueddfeydd yn rheoli eu casgliadau'n iawn, yn ymgysylltu ag ymwelwyr, ac yn cael eu llywodraethu'n briodol.

Mae'r cynllun yn addas i amgueddfeydd o bob maint: o'r rhai lleiaf sydd yn nwylo gwirfoddolwyr i amgueddfeydd cenedlaethol. Nid yw'n gynllun 'un ateb sy'n addas i bawb' fodd bynnag: byddwn yn asesu'ch cais yn ôl maint eich amgueddfa a'r math o amgueddfa yw hi. Fe gewch chi arweiniad clir gennym i'ch helpu i wneud hynny.

Beth yw diben y Cynllun Achredu Amgueddfeydd?

Annog pob amgueddfa ac oriel i fodloni safonau y cytunwyd arnynt o safbwynt:

- sut maen nhw'n cael eu rheoli
- sut maen nhw'n rheoli eu casgliadau
- sut maen nhw'n ymgysylltu â'u defnyddwyr

Meithrin hyder y cyhoedd o ran sut mae amgueddfeydd yn rheoli casgliadau er budd cymdeithas, a sut maen nhw'n rheoli adnoddau cyhoeddus.

Atgyfnerthu'r ffordd foesegol, ar y cyd, o wneud pethau i bawb sydd ynghlwm wrth reoli amgueddfa.

1 Trefniadau llywodraethu a rheoli priodol

Er mwyn bodloni'r safon, byddwch angen:

1.1
Datganiad clir o bwrpas

Rhaid bod gan eich amgueddfa ddatganiad o bwrpas sy'n diffinio pam mae'n bodoli ac er lles pwy mae'n bodoli.

1.2
Cyfansoddiad priodol

Rhaid i'r amgueddfa fod yn sefydliad tymor hir sy'n bodoli er lles y cyhoedd ac sy'n gwarchod ei hasedau, gan gynnwys casgliadau. Rhaid bod ganddi gyfansoddiad priodol a dderbyniol a dogfennau ar gyfer y corff llywodraethu.

1.3
Strwythur boddhaol ar gyfer eich rheoli a llywodraethu

Mae hynny'n golygu dangos y canlynol i ni:

- siart y sefydliad sy'n dangos yr holl bobl sy'n gweithio yn yr amgueddfa, gan gynnwys gwirfoddolwyr a staff cyflogedig, yn cwmpasu pawb o'r staff blaen y tŷ i'r corff llywodraethu, a'r berthynas rhyngddyn nhw. Os mai sefydliad ar wahân sy'n rhedeg yr amgueddfa, mae angen inni weld unrhyw gytundebau cymeradwy rhwng y sefydliad hwnnw a'r corff llywodraethu
- pwy sydd â'r awdurdod a'r cyfrifoldeb i gymeradwyo penderfyniadau. Gall hyn gynnwys penderfyniadau rydych chi'n eu dirprwyo i is-bwyllgorau, staff neu wirfoddolwyr
- cytundebau clir â'ch staff a gwirfoddolwyr sy'n cyflwyno eu rolau a'u cyfrifoldebau
- tystiolaeth i ddangos bod eich corff llywodraethu yn gallu elwa ar gyngor proffesiynol yr amgueddfa.

2 Cynllunio ymlaen llaw a bod gennych chi'r adnoddau i gyflawni'ch cynllun

Er mwyn bodloni'r safon, byddwch angen:

2.1

Blaengynllun neu gynllun busnes sy'n cynnwys y flwyddyn gynllunio gyfredol a dilynol

Rhaid i'ch amgueddfa gynllunio'n effeithiol ar gyfer yr hirdymor a gallu addasu mewn amgylchedd sy'n newid. Rhaid i'ch blaengynllun neu'ch cynllun busnes gael ei gymeradwyo gan eich corff llywodraethu a dylai:

- gynnwys datganiad o fwriad eich amgueddfa
- nodi'n gwbl glir pa gyfnod sy'n rhan o'r cynllun
- nodi'r prif amcanion i'w cyflawni gydol oes y cynllun
- egluro sut fyddwch chi'n cyrraedd y nodau hyn
- esbonio beth fyddwch chi ei angen i gyrraedd y nod, gan gynnwys pobl, cyfarpar ac arian
- cynnwys cyllidebau ar gyfer y flwyddyn gynllunio gyfredol a dilynol
- cynnwys dyddiad adolygu nesaf y cynllun

2.2

Cynaliadwyedd ariannol

Dylai'ch amgueddfa ddarparu cyfrifon am y ddwy flwyddyn gynllunio ddiwethaf yn dangos incwm a gwariant.

3 Asesu a rheoli risg i'ch sefydliad

Er mwyn bodloni'r safon, byddwch angen:

3.1

Meddiannaeth ddiogel o bob adeilad sy'n cynnwys casgliadaus

Dylech fod â thelerau meddiannaeth ffurfiol ar gyfer eich adeiladau a'ch safleoedd. Dylai'r trefniadau fod yn ddigon i ddangos eich casgliadau sy'n cael eu harddangos a'u storio yn ddiogel, er mwyn caniatáu gwaith blaengynllunio effeithiol. Dylai'r trefniadau hyn fod yn rhai hirdymor, sy'n golygu o leiaf 12 mis fel arfer.

3.2

Asesiad risg o drefniadau diogelwch

Dylech gael cyngor diogelwch ar gyfer holl adeiladau a safleoedd yr amgueddfa. Dylech wneud hyn bob pum mlynedd o leiaf, a dylai'r cyngor gynnwys:

- trefniadau ar gyfer eich staff, gwirfoddolwyr ac ymwelwyr
- eich casgliadau sy'n cael eu storio a'u harddangos
- eich adeiladau a'ch safleoedd

Dylai'r cyngor fod yn gymesur i faint, cwmpas a gwerth eich amgueddfa a'ch casgliadau, a pha mor agored i niwed ydyn nhw. Dylech ddangos pa newidiadau rydych chi wedi'u gwneud neu eu cynllunio yn sgil y cyngor.

3.3

Cynllun argyfwng clir ac ymarferol

Dylai'ch amgueddfa allu ymateb yn effeithiol i sefyllfaoedd o argyfwng neu drychineb. Mae hynny'n golygu cael cynllun argyfwng, sy'n rhoi sylw i bob adeilad sy'n cynnwys casgliadau a gwasanaethau, a dylai gynnwys:

- trefniadau ar gyfer staff a gwirfoddolwyr, ymwelwyr, casgliadau a gwybodaeth am gasgliadau
- asesiad risg o'r peryglon
- sut rydych chi'n awdurdodi, cynnal, cyfathrebu a phrofi'ch cynllun argyfwng, a sut rydych chi'n ei rannu â'ch staff a gwirfoddolwyr a'r gwasanaethau brys
- sut mae'ch amgueddfa'n gweithio gyda'r gwasanaethau brys, ac unrhyw gynlluniau argyfwng perthnasol eraill
- rhestr o flaenoriaethau - a chofnod o unrhyw gasgliadau â blaenoriaeth y byddech chi'n eu hachub gyntaf mewn argyfwng
- pryd fyddwch chi'n adolygu'ch cynllun argyfwng

4 Cadw a datblygu casgliadau

Er mwyn bodloni'r safon, byddwch angen:

4.1

Ysgwyddo'r cyfrifoldeb dros yr holl gasgliadau rydych chi'n eu rheoli

Rhaid i chi allu dweud wrthym beth yw maint eich casgliadau, y gyfran sy'n eiddo i'r amgueddfa ac sydd ar fenthyg iddi. Os yw cyfran helaeth o'r casgliad ar fenthyg, byddwch angen egluro'r trefniadau benthyg sydd ar waith ac asesu unrhyw risgiau.

4.2

Polisi, wedi'i ddatblygu gan y corff llywodraethu, ar gyfer datblygu casgliadau, gan gynnwys caffael a gwaredu

Rhaid i'ch polisi datblygu casgliadau gynnwys:

- datganiad o bwrpas yr amgueddfa
- crynodeb o'r casgliadau cyfredol
- themâu a blaenoriaethau ar gyfer casglu yn y dyfodol
- themâu a blaenoriaethau ar gyfer rhesymoli a gwaredu
- gwybodaeth am y fframwaith cyfreithiol a moesegol ar gaffael a gwaredu eitemau
- y dyddiad nesaf y byddwch chi adolygu'r polisi

5 Cadw gwybodaeth ddefnyddiol a defnyddiadwy am gasgliadau

Er mwyn bodloni'r safon, byddwch angen:

5.1

Polisi dogfennaeth cymeradwy

Rhaid i'ch amgueddfa ddilyn polisi dogfennaeth casgliadau wedi ei gymeradwyo gan eich corff llywodraethu.

Gallai'r polisi fod yn bolisi neu ddatganiad ar wahân, neu'n rhan o gynllun neu ddogfen rheoli casgliadau ehangach.

5.2

Dilyn gweithdrefnau dogfennaeth sylfaenol Spectrum

Mae gweithdrefnau sylfaenol Spectrum yn hanfodol i reoli casgliadau'n effeithiol a'u gwneud yn hygyrch i bawb. Bydd angen i chi ddangos bod eich amgueddfa yn dilyn y gweithdrefnau hyn neu'n bwriadu gwneud hynny. Gweithdrefnau sylfaenol Spectrum yw:

- gwrthrychau sy'n cyrraedd
- caffael a derbyniadau
- lleoliad a rheoli symudiadau
- rhestr eiddo
- catalogio
- gwrthrychau sy'n gadael
- benthyciadau i mewn (benthyca gwrthrychau)
- benthyciadau allan (rhoi gwrthrychau ar fenthyg)
- cynllunio dogfennaeth

Bydd angen i chi ddangos sut rydych chi'n rhoi gweithdrefnau sylfaenol Spectrum ar waith a sut rydych chi'n bwriadu datblygu'ch dogfennaeth casgliadau gyda chynllun ysgrifenedig yn dangos blaenoriaethau ac amserlenni.

Os byddwn ni'n gofyn amdano, rhaid i chi allu dangos eich llawlyfr gweithdrefnau dogfennaeth a ddylai gynnwys cyfarwyddiadau cam wrth gam ar gwblhau gweithdrefnau Spectrum yn eich amgueddfa.

6 Gofal a chadwraeth casgliadau

Er mwyn bodloni'r safon, byddwch angen:

6.1
Polisi cymeradwy ar ofal a chadwraeth casgliadau

Rhaid bod gan eich amgueddfa bolisi gofal a chadwraeth wedi'i gymeradwyo gan eich corff llywodraethu.

Dylai ddangos sut mae gweithgareddau gofal a chadwraeth eich amgueddfa yn gysylltiedig â'ch datganiad o bwrpas craidd. Dylai fodloni ymrwymiad moesegol a gofynion cyfreithiol.

Gallai'r polisi hwn fod yn bolisi neu'n ddatganiad gofal a chadwraeth ar wahân neu'n rhan o fframwaith rheoli casgliadau ehangach, cynllun gofal a chadwraeth, neu yn eich blaengynllun neu gynllun busnes.

6.2
Cynllun gofal a chadwraeth casgliadau

Rhaid bod gan eich amgueddfa gynllun i gynnal a, lle bo modd, gwella'ch ffordd o ofalu am eich casgliadau a'u cadw.

Gallai'r cynllun hwn fod yn gynllun gofal a chadwraeth ar wahân, yn rhan o fframwaith rheoli casgliadau cyffredinol neu yn eich blaengynllun neu gynllun busnes.

7 Bod yn hygyrch i'r cyhoedd

Er mwyn bodloni'r safon, byddwch angen:

7.1
Polisi mynediad cymeradwy

Rhaid bod gan eich amgueddfa bolisi neu ddatganiad mynediad wedi'i gymeradwyo gan eich corff llywodraethu. Dylai gynnwys sut y gall pobl weld, defnyddio a chyfeirio at eich casgliad, cael mynediad i adeiladau a safleoedd eich amgueddfa, a sut rydych chi'n rhannu gwybodaeth am y casgliad gyda phobl. Dylai gynnwys:

- defnyddio amrywiaeth o ddulliau dehongli i arddangos y casgliadau.
- darparu mynediad cyhoeddus i'r casgliadau, adeiladau a safleoedd, a gwybodaeth gysylltiedig
- y dyddiad nesaf y byddwch yn adolygu'r polisi

7.2
Cynllun mynediad

Rhaid bod gan eich amgueddfa gynlluniau i gynnal, a lle bo modd, gwella:

- y mynediad ffisegol, synhwyraidd a deallusol at eich casgliadau
- gwybodaeth am eich casgliadau
- mynediad i adeiladau sy'n cynnwys eich casgliadau

Gall fod mewn cynllun mynediad ar wahân, neu'n rhan o'ch blaengynllun neu'ch cynllun busnes neu mewn cynllun datblygu cynulleidfaoedd.

8 Deall a datblygu’ch cynulleidfaoedd

Er mwyn bodloni’r safon, byddwch angen:

8.1
Deall pwy sy’n defnyddio’ch amgueddfa, a phwy sydd ddim

Rhaid i’ch amgueddfa allu dangos pwy sy’n defnyddio’r amgueddfa a’r casgliadau. Dylech hefyd allu dweud pwy sydd ddim yn ei defnyddio. Dylai bod gennych ffyrdd penodol o gasglu’r wybodaeth hon, yn ogystal â dysgu am anghenion a disgwyliadau pobl o’ch amgueddfa.

8.2
Defnyddio gwybodaeth er mwyn asesu anghenion eich defnyddwyr

Dylai’ch amgueddfa ddefnyddio adborth gan ddefnyddwyr er mwyn helpu i ddatblygu’r amgueddfa a’i rhaglenni.

8.3
Cynllun i ddatblygu’ch ystod o ddefnyddwyr

Byddwch angen cynllun er mwyn datblygu’ch ystod o ddefnyddwyr. Dylech ystyried pwy sy’n defnyddio’ch amgueddfa a phwy sydd ddim, a sut i gynnig profiadau sy’n bodloni disgwyliadau pobl. Gall fod yn rhan o gynllun datblygu cynulleidfaoedd ar wahân, neu yn eich blaengynllun neu gynllun busnes.

9 Cynnwys eich defnyddwyr, a gwella eu profiadau

Er mwyn bodloni'r safon, byddwch angen:

9.1

Darparu gweithgareddau dysgu a darganfod sy'n sbarduno, gan gynnwys arddangosfeydd a rhaglenni sy'n seiliedig ar eich casgliadau

Dylech gynnig ffyrdd amrywiol i bobl ddysgu. Dylai'r rhain helpu amrywiaeth eang o bobl i gyrchu'ch amgueddfa a'r casgliadau, gan gofio y byddwch angen defnyddio dulliau gwahanol i gysylltu â grwpiau gwahanol.

9.2

Cyfathrebu'n effeithiol â defnyddwyr a darpar ddefnyddwyr trwy amrywiaeth o weithgareddau mynediad, marchnata a hyrwyddo

Dylech annog pobl i gyrchu'ch casgliadau a gwybodaeth am gasgliadau trwy hyrwyddo'ch gweithgareddau. Bydd angen i chi roi'r wybodaeth angenrheidiol iddyn nhw elwa i'r eithaf ar yr ymweliad â'ch amgueddfa, neu ddefnyddio sawl cyfrwng gwahanol ac addas i ddysgu mwy am eich casgliadau a'ch gwasanaethau.

ACHREDU AMGUEDDFEYDD

MUSEUM ACCREDITATION

ARTS COUNCIL ENGLAND

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Museums Galleries Scotland
Supporting Scotland's Museums

NORTHERN IRELAND MUSEUMS COUNCIL